

ANGLŲ–LIETUVIŲ KALBŲ TAIKOMOSIOS ELGESIO ANALIZĖS ŽODYNAS

Žodynas skiriamas taikomosios elgesio analizės (toliau – TEA) specialistams, studentams, dėstytojams, psichologams, edukologams ir kitiems specialistams, taikantiems TEA mokslinėje ir praktinėje veikloje. Žodyne teikiami 588 terminai anglų kalba su lietuviškais atitikmenimis. Angliški terminai buvo gauti iš tarptautinės Elgesio analitikų sertifikavimo tarybos (Behavior Analyst Certification Board, Inc. (BACB)), jų sąrašas yra baigtinis. Verčiamojo žodyno pagrindu planuojama rengti aiškinamąjį žodyną, tačiau ne visi terminai bus įtraukti. Rengiant žodyną lietuvių kalba remtasi Albino Bagdono ir Eglės Rimkutės „Anglų–lietuvių kalbų psichologijos žodynu“ (Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2013), iš jo paimta dalis taikomosios elgesio analizės terminų lietuviškų atitikmenų. Kai kurie terminai ar terminų junginiai vartojami tik TEA mokslinėje ir praktinėje veikloje (pvz., B. F. Skinnerio sukurti terminai *mandas, taktas, echoika, intraverbalizacija*; J. Michaelio terminai *motyvacinės operacijos, celeracija*). Jei apskritai yra keletas sinonimiškų lietuviškų terminų tam pačiam reiškiniiui įvardyti, žodyne teikiami tik tie terminai, kurie aktualūs TEA srityje, pvz.: *stimulus* – *stimulas*, *reactivity* – *reaktyvumas*.

Autoriai: Eglė Steponėnienė, tarptautinės elgesio analitikų sertifikavimo tarybos sertifikuota elgesio analitikė (angl. BCBA), ir Daina Šiekštelytė-Valkerienė, taikomosios elgesio analizės specialistė. Konsultavo prof. dr. Albinas Bagdonas. Žodyną recenzavo Kalbos komisijos ekspertė dr. Palmira Zemlevičiūtė.

Žodynas patvirtintas Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2020 03 02 posėdžio protokolas Nr. P-2. Terminologinės kokybės vertinimas: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja“.

ŽODYNO SANDARA

1. Anglų kalbos terminai pateikiami abėcėliškai.
2. Kai angliškas terminas turi ne vieną, o kelias reikšmes, jos yra numeruojamos.
3. Sinonimai atskiriami kableliu.
4. Prie termino skliaustuose (...) kursyvu pateikiamas termino aiškinamasis komentaras (nėra termino dalis) arba santrumpa. Jei nevertinama, prie lietuviškų terminų santrumpos neteikiamos (yra tik prie angliškų terminų).
5. Terminų sąrašė yra būdvardžių, veiksmažodžių, kurie, nors ir nelaikomi tikraisiais terminais, yra būtini nagrinėjant kai kurias taikomosios elgesio analizės problemas ir reikalauja lietuviško įvardijimo.

English

Lithuanian

A-B design	A-B schema
A-B-A design	A-B-A schema
A-B-A-B design	A-B-A-B schema
A-B-C design	A-B-C schema
abative effect (of an MO)	silpninantis poveikis (motyvacinės operacijos)
ABC contingency	1. ABC priklausomybė; 2. ABC sąlyginumas
ABC recording	ABC užrašymas, ABC registracija
abolishing operation (AO)	pastipros veiksmingumo silpninimo operacija
accuracy (of measurement)	tikslumas (matavimo)
acquisition	išmokimas
acquisition phase	išmokimo fazė
adjunctive behavior (also called schedule induced behavior)	pakaitinis elgesys
adventitious reinforcement	su atsaku nederinamas pastiprinimas
alternating treatments design	besikaitaliojančių procedūrų schema
analytic (dimension of ABA)	analitinė (taikomosios elgesio analizės dimensija)
anecdotal observation	nevidencinis stebėjimas
antecedent	1. antecedentas; 2. pirmiau einantis
antecedent control	antecedento kontrolė
antecedent intervention	antecedento intervencija
antecedent stimulus	1. antecedento stimulus; 2. pirmiau einantis stimulus
appetitive stimulus	patrauklus stimulus
applied (dimension of ABA)	taikomoji (TEA dimensija)
applied behavior analysis (ABA)	taikomoji elgesio analizė (TEA)
arbitrarily applicable relational responding	sutartinis sąryšinis atsakas
arbitrary matching	sutartinis sulyginimas
arbitrary stimulus class	sutartinė stimulų klasė
associative learning	asociacinis mokymas
associative strength	susijusi galia
attention-maintained behavior	dėmesio palaikomas elgesys
audience	klausytojai
autoclitic	autoklitas
autoclitic frame	autoklitinė sistema
automatic punisher	automatinis baudiklis
automatic punishment	automatinė nuobauda
automatic reinforcement	automatinis pastiprinimas
automatic reinforcer	automatinė pastipra
autoshaping	savaiminė asociacija (susidaranti mokantis)
aversive control	nemaloni kontrolė
aversive counterconditioning	nemalonus priešpriešinis sąlygojimas
aversive stimulus	nemalonus stimulus
avoidance	vengimas
B-A-B design	B-A-B schema
backup reinforcer	atsarginė pastipra
backward chaining	atgalinis elgsenos struktūrinimas
backward conditioning	atgalinis sąlygojimas
base rates	baziniai rodikliai
baseline	bazinė linija
baseline logic	bazinės linijos logika

English

Lithuanian

behavior	elgesys
behavior altering effect (of an MO)	elgesį keičiantis poveikis (motyvacinės operacijos)
behavior analysis	elgesio analizė
behavior analyst	elgesio analitikas
behavior analyst certification board	elgesio analitikų sertifikavimo taryba
behavior assessment	elgesio įvertinimas
behavior chain	elgesio grandinė
behavior trap	elgesio spąstai
behavioral (dimension of ABA)	elgesio (taikomosios elgesio analizės dimensija)
behavioral contingency	1. elgesio priklausomybė; 2. elgesio sąlyginumas
behavioral contract	sutartis dėl elgesio
behavioral contrast	elgesio kontrastas
behavioral cusp	elgesio apogėjus, elgesio viršūnė
behavioral deficit	elgesio trūkumai
behavioral ecology	elgesio ekologija
behavioral excess	išsišokimas
behavioral fluency	elgesio sklandumas
behavioral history	elgesio istorija
behavioral momentum	inercinio elgesio momentas
behavioral principles	elgesio principai
behavioral repertoire	elgesio repertuaras
behavioral skills training	elgesio įgūdžių mokymas
behaviorism	biheiviorizmas
between-groups design	tarpgrupinė tyrimo schema
blocking	blokavimas
board certified assistant behavior analyst	tarybos sertifikuotas elgesio analitiko asistentas
board certified behavior analyst	tarybos sertifikuotas elgesio analitikas
board certified behavior analyst-doctoral	tarybos sertifikuotas elgesio analitikas mokslų daktaras
break and run	elgesio proveržio pauzė
break points	lūžio taškai
calibration (of measurement)	gradavimas (matavimų)
carry-over effects	perkėlimo įtaka (planuojant tyrimo sąlygas)
celeration	celeracija
chain	grandinė
chain schedule of reinforcement	grandininis pastiprinimo režimas
chaining	elgsenos struktūrinimas (atskirų veiksmų jungimas į visumą)
changeover delay (COD)	pakeitimo užlaikymas
changeover ratio	pakeitimo santykis
changeover response	pakeitimo atsakas
changing criterion design	kintamo kriterijaus schema
choice	pa(si)rinkimas
classical conditioning	klasikinis sąlygojimas
clicker training	signaliniais ženklais grįstas mokymas
closed economy	uždaroji ekonomika
codic	kodavimas
coercive control	priverstinė kontrolė
collateral behavior	1. antrinis elgesys; 2. papildomas elgesys
combinatorial entailment	kombinatorinis sąryšingumas

English	Lithuanian
comparison stimulus	palyginamasis stimulus
competency-based training	kompetencijų ugdymas
component analysis	sudėtinė analizė
compound schedule (of reinforcement)	sudėtinis režimas (pastiprinimo)
compound stimulus	sudėtinis stimulus
conceptual analysis of behavior	konceptuali elgesio analizė
conceptually systematic (dimension of ABA)	konceptualiai sisteminė (taikomosios elgesio analizės dimensija)
concurrent chain schedule	vienalaikis grandinės režimas
concurrent operants	kartu veikiančios operantai
concurrent schedule (of reinforcement)	vienalaikis režimas (pastiprinimo)
conditional discrimination	sąlyginė diskriminacija
conditional probability	sąlyginė tikimybė
conditioned aversive stimulus	sąlyginis nemalonus dirgiklis
conditioned emotional response	sąlyginis emocinis atsakas
conditioned establishing operation	sąlyginė veiksmingumo stiprinimo operacija
conditioned motivating operation (CMO)	sąlyginė motyvacinė operacija
conditioned negative reinforcer	sąlyginė neigiama pastipra
conditioned positive reinforcer	sąlyginė teigiama pastipra
conditioned punisher	sąlyginis baudiklis
conditioned punishment	sąlyginė nuobauda
conditioned reflex	sąlyginis refleksas
conditioned reinforcement	sąlyginis pastiprinimas
conditioned reinforcer	sąlyginė pastipra
conditioned response (CR)	sąlyginis atsakas
conditioned stimulus (CS)	sąlyginis stimulus
confounding variable	nekontroliuojamas kintamasis, pašalinis kintamasis
conjoint schedule (of reinforcement)	jungtinis režimas (pastiprinimo)
conjugate reinforcement	porinis pastiprinimas
conjunctive schedule (of reinforcement)	konjunkcinis režimas (pastiprinimo)
consequence	pasekmė
contextual control	aplinkybių kontrolė, konteksto kontrolė
contiguity	gretumumas, artumas
contingency	1. tikimybė; 2. priklausomybė; 3. sąlygnumas
contingency management	sąlygojimo valdymas
contingency of reinforcement	pastiprinimo sąsaja
contingency specifying stimulus	sąsają nurodantis stimulus
contingency-shaped behavior	sąsajos nulemtas elgesys
contingent exercise	susietos pratybos
contingent observation	susietas stebėjimas
continuous measurement	ištisinis matavimas
continuous observation	ištisinis stebėjimas
continuous recording	ištisinė registracija
continuous reinforcement (CRF)	ištisinis pastiprinimas
contrived contingency	sukurtoji priklausomybė
control condition	kontrolinė sąlyga
controlling stimulus	kontroliuojantysis stimulus
controlling variable	kontroliuojantysis kintamasis
convergent multiple control	suvestinė daugybinė kontrolė, konvergentinė daugybinė kontrolė

English

Lithuanian

copying a text	teksto kopijavimas
correction procedure	korekcijos procedūra
correspondence (between saying and doing)	atitiktis, panašumas, analogija (to, kas sakoma ir daroma)
count	1. skaičiavimas; 2. nustatytas skaičius
countability	suskaičiuojamumas
counterconditioning	priešpriešinis sąlygojimas (skirtingi refleksai veikiant tam pačiam dirgikliui)
countercontrol	priešpriešinė kontrolė
covert behavior	vidinis elgesys
CS-US interval	SS – NS intervalas (tarpstimulinis intervalas)
cultural selection	kultūrinė atranka
cumulative record	atsakų ir reakcijų registravimo prietaisas
cyclic variability	cikliškasis kintamumas
data collection	duomenų rinkimas
data display	duomenų pateikimas
data path	duomenų trajektorija
data point	duomenų taškas
delay discounting	uždelsta nuolaida
dependent group contingency	priklausomas grupinis sąlygojimas
dependent measure	1. priklausomas matas; 2. priklausomas kriterijus
dependent variable	priklausomas kintamasis
deprivation	1. deprivacija, izoliacija; 2. atėmimas (laisvės, teisių)
derived relational responding	išvestinis sąryšinis atsakas
derived stimulus relation	išvestinis stimulių santykis
descriptive assessment	aprašomasis įvertinimas
dictation-taking	diktanto rašymas
differential punishment	diferencijuota nuobauda
differential reinforcement	diferencijuotas pastiprinimas
differential reinforcement of alternative behavior (DRA)	diferencijuotas alternatyvaus elgesio pastiprinimas
differential reinforcement of diminishing rates of responding (DRD)	diferencijuotas mažėjančio dažnio elgesio pastiprinimas
differential reinforcement of high rates of behavior (DRH)	diferencijuotas dažnėjančio elgesio pastiprinimas
differential reinforcement of incompatible behavior (DRI)	diferencijuotas nesuderinamo elgesio pastiprinimas
differential reinforcement of low rates of behavior (DRL)	diferencijuotas retėjančio elgesio pastiprinimas
differential reinforcement of other behavior (DRO)	diferencijuotas kito elgesio pastiprinimas
dimensions of behavior	elgesio dimensijos
direct instruction	tiesioginis mokymas
direct measurement	tiesioginis matavimas
direct observation	tiesioginis stebėjimas
direct replication	tiesioginė replikacija
discontinuous measurement	neištisinis matavimas
discrete trial teaching (DTT)	mokymas atskirais bandymais
discriminated avoidance	diskriminacinis vengimas
discriminated operant	diskriminacinis operantas
discrimination	diskriminacija
discrimination index	diskriminacijos rodiklis
discrimination training	diskriminacijos mokymas
discriminative control of behavior	diskriminacinė elgesio kontrolė
discriminative function	diskriminacinė funkcija
discriminative stimulus (SD)	diskriminacinis stimulus

English

Lithuanian

discriminative stimulus for punishment	diskriminacinis nuobaudos stimulus
disinhibition	slopinimo sutrikimas
divergent multiple control	išskaidytoji daugybinė kontrolė, divergentinė daugybinė kontrolė
duplic	dubliavimas
duration recording	trukmės registracija
echoic	echoika
ecological assessment	ekologinis įvertinimas
effective (dimension of ABA)	efektyvi, veiksminga (taikomosios elgesio analizės dimensija)
elicit	sukelti
elicited behavior	sukeltas elgesys
eliciting stimulus	reakciją sukeliantis stimulus
emergent relation	staigusis santykis
emit	demonstruoti
emitted behavior	natūralus elgesys, spontaniškas elgesys
environment	aplinka
equivalence class	lygiavertė klasė
equivalence relation	lygiavertis santykis
error correction	klaidos pataisymas
errorless learning	be klaidis mokymas
escape contingency	išvengimo sąlygojimas
escape-maintained behavior	išvengimo palaikomas elgesys
established-response method (for conditioned reinforcement)	stiprinamojo atsako metodas (sąlyginio pastiprinimo)
establishing operation (EO)	veiksmingumo stiprinimo operacija (pastipros)
event recording	įvykių registracija
evocative effect (of an MO)	stiprinantis poveikis (motyvacinės operacijos)
evoke	sukelti
exclusionary time-out	atskirties pertrauka
experimental analysis of behavior (EAB)	eksperimentinė elgesio analizė (EEA)
experimental condition	eksperimentinė sąlyga
experimental control	eksperimentinė kontrolė
experimental design	eksperimentinė schema
explanatory fiction	aiškinamasis pramanas, aiškinamoji fikcija
external validity	išorinis pagrįstumas, išorinis validumas
extinction	gesimas
extinction burst	gesimo trūkis
extinction gradient	gesimo gradientas
extinction induced variability	gesimo sukeltas nepastovumas, gesimo sukeltas kintamumas
extra-stimulus prompt	papildoma stimulo užuomina
extraneous variable	šalutinis kintamasis
feedback	1. grįžtamasis ryšys; 2. atsakomoji reakcija
first-order conditioning	pirmos eilės sąlygojimas
fixed duration (FD) schedule of reinforcement	fiksuotos trukmės pastiprinimo režimas
fixed interval (FI) schedule of reinforcement	fiksuoto intervalo pastiprinimo režimas
fixed interval DRO (FI-DRO)	fiksuotas intervalinis diferencijuotas elgesio nepasireiškimo pastiprinimas
fixed momentary DRO (FM-DRO)	fiksuotas momentinis diferencijuotas elgesio nepasireiškimo pastiprinimas
fixed ratio (FR) schedule of reinforcement	fiksuotų kartų pastiprinimo režimas
fixed time (FT) schedule	fiksuoto laiko pastiprinimo režimas
formal similarity	formalus panašumas

English	Lithuanian
forward chaining	pirmeigis elgsenos struktūrinimas
free operant	spontaniškas atsakas, laisvas atsakas
frequency	dažnumas, pasikartojimas
frequency within interval recording	intervalinis dažnumo registravimas
full-session DRL	visos sesijos diferencijuotas reto elgesio pastiprinimas
function of behavior	elgesio funkcija
function-altering effect	funkciją keičiantis poveikis
function-based treatment	funkcija grindžiama procedūra
functional analysis	funkcinė analizė
functional behavior assessment	funkcinis elgesio įvertinimas
functional communication training	funkcinės komunikacijos mokymas
functional equivalence	funkcinis atitikimas
functional independence (of verbal operants)	funkcinė nepriklausomybė (verbalinių operantų)
functional interdependence (of verbal operants)	funkcinė abipusė priklausomybė (verbalinių operantų)
functional relation	funkcinis santykis
functional response class	funkcinė atsako klasė
general case programming	bendrasis atvejo programavimas
generality (dimension of ABA)	visuotinumumas, bendrumas (taikomosios elgesio analizės dimensija)
generalization gradient	generalizacijos gradientas
generalization probe	generalizacijos bandymas
generalized conditioned reinforcer	generalizuota sąlyginė pastipra
generalized imitation	generalizuota imitacija
generalized matching law	generalizuotas proporcingumo dėsnis
generative learning	generatyvinis mokymas
graduated guidance	laipsniškas nukreipimas, laipsniškas orientavimas
graduated modeling	laipsniškas modeliavimas
graphical display of data	grafinis duomenų pateikimas
group contingency	grupinė priklausomybė
habilitation	įgalinimas
habit reversal	įpročio apgrąža
habituation	1. pripratimas; 2. įpratimas
high probability (high-p) request sequence	didelės tikimybės nurodymų seka
higher-order conditioning	aukštesnės eilės sąlygojimas
identity matching	sutapdinimas
imitation	(pa)mėgdžiojimas, imitavimas, imitacija
imitation training	imitacijos mokymas
impulsivity	impulsyvumas
impure mand	negrynasis mandas
impure tact	negrynasis taktas
incidental teaching	atsitiktinis mokymas
inclusionary timeout	priverstinė pertrauka neatskiriant nuo kitų
incompatible behavior	nesuderinamas elgesys
independent group contingency	nepriklausomas grupinis sąlygojimas
independent variable	nepriklausomas kintamasis
indirect functional assessment	netiesioginis funkcinis įvertinimas
indirect measurement	netiesioginis matavimas
indiscriminable contingency	nediskriminuojamoji priklausomybė
induction	sukėlimas

English	Lithuanian
inhibitory conditioning	slopinimo sąlygojimas
instructional control	kontroliuojamasis mokymas
intensity	intensyvumas, stiprumas
inter-rater reliability	vertintojų sprendimų patikimumas
inter-reinforcement interval (IRI)	laiko tarpas tarp pastiprinimų
inter-response time (IRT)	laiko tarpas tarp atsakų
inter-trial interval (ITI)	laiko tarpas tarp bandymų
interdependent group contingency	abipusės priklausomybės grupinis sąlygojimas
interdependent schedule (of reinforcement)	abipusės priklausomybės režimas (pastiprinimo)
interlocking schedule	susietasis režimas (pastiprinimo)
intermittent reinforcement	nutrūkstantis pastiprinimas
interobserver agreement (IAO)	stebėtojų tarpusavio sutarimas
interval recording	intervalinis registravimas
interval schedule (of reinforcement)	intervalinis režimas (pastiprinimo)
intervention	intervencija
intraverbal	1. intraverbalizacija; 2. intraverbalinis operantas
irreversibility	negrįžtamumas
joint stimulus control	jungtinė stimulų kontrolė
lag reinforcement schedule	uždelsto pastiprinimo režimas
latency	latencija
law of effect	poveikio dėsnis
learned helplessness	išmoktas bejėgiškumas
least restrictive treatment model	mažiausiai suvaržančios procedūros modelis
least-to-most prompting	1. užuomina nuo mažiausios iki didžiausios; 2. pagalba nuo mažiausios iki didžiausios
level	1. lygis, lygmuo; 2. pakopa
limited hold	nustatytos trukmės pastipros užlaikymas
listener	klausytojas
magnitude	1. dydis; 2. svarba, reikšmingumas
maintenance (of behavior change)	išlaikymas (elgesio pokyčio)
mand	mandas
mastery criterion	meistriškumo kriterijus
matching law	atitikties dėsnis, proporcingumo dėsnis
matching-to-sample	sutapdinimas su pavyzdžiu
mentalism	mentalizmas
metacontingency	metapriklausomybė
methodological behaviorism	metodologinis biheiviorizmas
mixed schedule (of reinforcement)	mišrusis režimas (pastiprinimo)
modeling	modeliavimas
molar analysis	molinė analizė
molecular analysis	molekulinė analizė
momentary DRO	momentinis diferencijuotas elgesio nepasireiškimo pastiprinimas
momentary time sampling	momentinis laiko fiksavimas
most-to-least prompting	1. užuomina nuo didžiausios iki mažiausios; 2. pagalba nuo didžiausios iki mažiausios
motivating operation (MO)	motyvacinė operacija (MO)
multi-element design	daugiaelementė schema
multiple baseline across behaviors	kartotinė bazinė elgesių linija
multiple baseline across settings	kartotinė bazinė situacijų linija
multiple baseline across subjects	kartotinė bazinė dalyvių linija

English

Lithuanian

multiple baseline design	kartotinės bazinės linijos schema
multiple control	daugybinė kontrolė
multiple exemplar training	mokymas su daug pavyzdžių
multiple probe design	kartotinių bandymų schema
multiple schedule (of reinforcement)	daugialypis režimas (pastiprinimo)
multiple stimulus preference assessment	įvairių stimulų pirmenybės įvertinimas
multiple treatment interference	įvairių procedūrų interferencija
multiple-stimulus without replacement preference assessment	įvairių stimulų pirmenybės įvertinimas be grąžinimo
mutual entailment	1. abipusė veikmė; 2. abipusis sąryšingumas
naming	įvardijimas
natural contingency	natūralus sąlyginumas
natural environment	natūrali aplinka
naturalistic observation	natūralus stebėjimas
negative punisher	neigiamas baudiklis
negative punishment	neigiama nuobauda
negative reinforcement	neigiamas pastiprinimas
negative reinforcer	neigiama pastipra
neutral stimulus	neutralus stimulus
new-response method (for conditioned reinforcement)	naujo atsako metodas (sąlyginio pastiprinimo)
non-arbitrarily applicable relational responding	nesutartinis sąryšinis atsakas
noncontingent reinforcement (NCR)	nesąlygotas pastiprinimas
nondiscriminated avoidance	nediskriminuojamasis vengimas
observation period	stebėjimo periodas
observational data	stebėjimo duomenys
observational learning	stebimasis mokymasis
observer drift	stebėjimo poslinkis
observing response	stebėjimo atsakas
omission contingency	sąlygojimas praleidžiant pastiprą
ontogenetic contingency	ontogenetinis sąlygojimas
open economy	atviroji ekonomika
operant	1. operantas, aplinką veikiantis organizmo veiksmas; 2. operantinis, išmoktinis
operant behavior	operantinis elgesys
operant chamber	operantinė kamera, operantinė dėžė
operant class	operantinė klasė
operant conditioning	operantinis sąlygojimas
operant extinction	operantinis gesimas
operant variability	operantinis kintamumas
operational definition	operacinė apibrėžtis
orienting response	orientacinė reakcija, orientacinis refleksas
over-correction	papildoma korekcija
over-shadowing	nustelbimas
paired-stimulus preference assessment	stimulų porų pirmenybės įvertinimas
parametric analysis	parametrinė analizė
partial-interval recording	dalinio intervalo registravimas
pavlovian conditioning	klasikinis sąlygojimas
peak shift	kulminacinis poslinkis
permanent product recording	padarinių registravimas
personalized system of instruction (PSI)	personalizuota mokymo sistema

English	Lithuanian
phase change lines	fazių kaitos linijos
phenotype	fenotipas
phylogenetic contingency	filogenetinė priklausomybė, filogenetinis sąlygojimas
pinpointing	tikslus nurodymas
pivotal behavior	pamatinis elgesys
planned ignoring	suplanuotas ignoravimas
point-to-point correspondence	visiška atitiktis
positive practice	teigiama praktika
positive punisher	teigiamas baudiklis
positive punishment	teigiama nuobauda
positive reinforcement	teigiamas pastiprinimas
positive reinforcer	teigiama pastipra
post-reinforcement pause (prp)	pauzė po pastiprinimo
precision teaching	tikslusis mokymas
precurrent behavior	ankstesnis elgesys
precursor behavior	signalinis elgesys
Premack principle	Premako principas
principles of behavior	elgesio principai
private behavior	vidinis elgesys
private events	privatūs įvykiai
probe	bandymas
procedural integrity	procedūrinis vientisumas, procedūrinis integralumas
programmed instruction	programuojamasis mokymas
programming common stimuli	bendrųjų stimulių programavimas
progressive schedule (of reinforcement)	progresuojantis režimas (pastiprinimo)
progressive-interval schedule	progresuojantis intervalinis režimas
progressive-ratio schedule	progresuojantis santykio režimas
progressive-time schedule	progresuojantis laiko režimas
prompt	1. užuomina; 2. pagalba
prompt delay	1. užuominos užlaikymas; 2. pagalbos užlaikymas
prompt dependency	1. priklausomybė nuo užuominų; 2. priklausomybė nuo pagalbos
prompt fading	1. užuominų mažinimas; 2. pagalbos mažinimas
public behavior	viešas elgesys
punish	bausti
punisher	baudiklis
punishment	nuobauda
pure mands	grynieji mandai
pure tacts	grynieji taktai
radical behaviorism	radikalusis biheiviorizmas
random-interval schedule (of reinforcement)	atsitiktinis intervalinis režimas (pastiprinimo)
random-ratio schedule (of reinforcement)	atsitiktinis santykio režimas (pastiprinimo)
rate of responding	atsako dažnis
ratio run	santykio eiga
ratio schedule	santykio režimas
ratio strain	santykio ištesimas
reactivity	reaktyvumas
reflexive behavior	refleksinis elgesys, nevalingas elgesys
reflexive conditioned motivating operation (CMO-R)	refleksyvi sąlyginė motyvacinė operacija

English	Lithuanian
reflexive relation	refleksyvus santykis
reflexivity	refleksyvumas
registered behavior technician	registruotas elgesio technikas
reinforce	pastiprinti
reinforcement	pastiprinimas
reinforcer	pastipra
reinforcer assessment	pastipros įvertinimas
reinstatement	atkūrimas, atitaisymas, (su)grąžinimas
relational discrimination	sąryšinė diskriminacija
relational frame theory (RFT)	sąryšinės sistemos teorija
relational operant	sąryšinis operantas
relational responding	sąryšinis atsakas
relative stimulus control	santykinė stimulų kontrolė
relevance of behavior rule	elgesio taisyklės tinkamumas
reliability (of measurement)	patikimumas (matavimų)
repeatability	pakartojamumas
repeated measurement	kartotinis matavimas
resistance to change	atsparumas pokyčiui
resistance to extinction	atsparumas gesimui
respondent behavior	respondentinis elgesys
respondent conditioning	refleksinis sąlygojimas, respondentinis sąlygojimas
respondent extinction	respondentinis gesimas
respondent-operant interaction	respondentinė – operantinė sąveika
response	atsakas
response class	atsakų klasė
response class hierarchy	atsako klasės hierarchija
response competition	atsako konkuravimas
response cost	atsako vertė
response deprivation	atsako deprivacija
response differentiation	atsako diferenciacija
response effort	atsako pastangos
response generalization	atsako generalizacija
response induction	atsako indukcija
response prompt	1. atsako užuomina; 2. atsako pagalba
response topography	atsako topografija
response-independent schedule	nepriklausomas nuo atsako režimas
restricted operant	ribotas operantas
resurgence	atgijimas
reversal phase	atvirkštinė fazė
rule-governed behavior	taisyklėmis valdomas elgesys
sample stimulus	pavyzdinis stimulus
scallop	griovelis
schedule control	režimo kontrolė
schedule induced behavior	pastiprinimo režimo sukeltas elgesys
schedule of reinforcement	pastiprinimo režimas
schedule thinning	pastiprinimo retinimas
second-order conditioning	antros eilės sąlygojimas
second-order schedule	antros eilės režimas

English	Lithuanian
selection by consequences	atranka pagal pasekmes
self-control	savitvarda, savikontrolė
self-management	savivada
self-monitoring	savistaba
sequelic	tęsinys
setting event	aplinkos įvykis
shaping	formavimas
simple discrimination	paprastoji diskriminacija
simultaneous discrimination	vienalaikė diskriminacija
single-subject design	eksperimento su vienu tiriamuoju schema
social contingency (of reinforcement)	socialinis sąlyginumas (pastiprinimo)
social significance	socialinė svarba
social validity	socialinis pagrįstumas, socialinis validumas
spaced-responding DRL	diferencijuotas elgesio nepasireiškimo iki tam tikro momento pastiprinimas
speaker	kalbėtojas
spontaneous recovery	atsinaujinimas
stability	1. stabilumas, pastovumas; 2. tvirtumas, patvarumas
standard celeration chart	standartinis celeracijos grafikas
steady-state	nekintama būseną
stimulus	stimulas
stimulus class	stimulų klasė
stimulus control	stimulų kontrolė
stimulus delta (s-delta)	delta stimulus
stimulus deprivation	stimulo deprivacija
stimulus discrimination	stimulo diskriminacija
stimulus equivalence	stimulų lygiavertiškumas
stimulus fading	stimulo silpnėjimas
stimulus generalization	stimulų apibendrinimas, stimulų generalizacija
stimulus over-selectivity	padidėjęs stimulų selektyvumas
stimulus preference assessment	stimulų pirmenybės įvertinimas
stimulus prompt	stimulo pagalba
stimulus relation	stimulų santykis
stimulus salience	stimulų paryškimas
stimulus satiation	stimulų persisotinimas
stimulus substitution	stimulų pakeitimas
stimulus-stimulus pairing	stimulų poravimas
successive approximations	laipsniškas artėjimas
successive discrimination	laipsniška diskriminacija
superstitious behavior	prietaringa elgsena
surrogate conditioned motivating operation (CMO-S)	pakaitinė sąlyginė motyvacinė operacija
symmetrical relation	simetrinis ryšys, simetrinis santykis
symmetry	simetrija
systematic replication	sistemiškas replikavimas
tact	taktas
tandem schedule (of reinforcement)	tandeminis režimas (pastiprinimo)
target behavior	tikslinis elgesys
task analysis	užduoties analizė
teaching sufficient exemplars	mokymas su pakankamu kiekiu pavyzdžių

English	Lithuanian
technological (dimension of ABA)	technologiška (taikomosios elgesio analizės dimensija)
temporal extent	trukmė
temporal relation	trukmės santykis
terminal behavior	galutinis elgesys
textual	tekstinis
three-term contingency	trinarė priklausomybė
time sample recording	laiko imties registravimas
time schedule	laiko režimas
time series analysis	reguliarių matavimų analizė
time-out from positive reinforcement	teigiamo pastiprinimo pertrauka
token economy	žetonų sistema
topographical response class	topografinė atsakų klasė
topography (of behavior)	topografija
total task presentation	visos užduoties pateikimas
transcription	transkripcija
transfer of stimulus control	stimulų kontrolės perkėlimas
transformation of (stimulus) function(s)	stimulų funkcijos transformacija
transitive conditioned motivating operation (CMO-T)	tranzityvinė sąlyginė motyvacinė operacija
transitive relation	tranzityvinis santykis
transitivity	tranzityvumas
treatment acceptability	procedūros priimtumas
treatment relapse	procedūros pasikartojimas
trend	kryptis, linkmė, tendencija (matavimuose)
trial	bandymas, mėginimas
trials to criterion	bandymai iki kriterijaus pasiekimo
unconditioned motivating operation (UMO)	nesąlyginė motyvacinė operacija
unconditioned punisher	nesąlyginis baudiklis
unconditioned punishment	nesąlyginė nuobauda
unconditioned reflex	nesąlyginis refleksas
unconditioned reinforcement	nesąlyginis pastiprinimas
unconditioned reinforcer	nesąlyginė pastipra
unconditioned response (UR)	nesąlyginis atsakas
unconditioned stimulus (US)	nesąlyginis stimulus
unit of analysis	analizės vienetas
unit of measurement	matavimo vienetas
value-altering effect (of an MO)	vertę keičiantis poveikis (motyvacinės operacijos)
variability	kintamumas, nepastovumas
variable duration (VD) schedule of reinforcement	kintamos trukmės pastiprinimo režimas
variable interval (VI) schedule of reinforcement	kintamo intervalo pastiprinimo režimas
variable interval DRO	kintamo intervalo diferencijuotas kito elgesio pastiprinimas
variable momentary DRO	kintamas trumpalaikis diferencijuotas kito elgesio pastiprinimas
variable ratio (VR) schedule of reinforcement	kintamo santykio režimas
variable time (VT) schedule of reinforcement	kintamo laiko pastiprinimo režimas
verbal behavior	verbalinis elgesys
verbal community	verbalinė bendruomenė
verbal operant	verbalinis operantas
verified course sequence	patikrinta kursų seka
vicarious learning	stebimasis mokymasis

English

video modelling
visual inspection
vocal verbal behavior
warning signal
whole-interval DRO
whole-interval recording
withdrawal/reversal design
within-stimulus prompt
within-subject design
yoked contingency
yoked schedule

Lithuanian

vaizdo modeliavimas
vizualinis tikrinimas
vokalinis verbalinis elgesys
įspėjantis signalas
viso intervalo diferencijuotas kito elgesio pastiprinimas
viso intervalo registravimas
nutraukimo schema
stimulo užuomina
kartotinių matavimų planas (eksperimento)
sujungtoji priklausomybė
sujungtasis režimas

Lithuanian	English
A-B schema	A-B design
A-B-A schema	A-B-A design
A-B-A-B schema	A-B-A-B design
A-B-C schema	A-B-C design
silpninantis poveikis (motyvacinės operacijos)	abative effect (of an MO)
1. ABC priklausomybė; 2. ABC sąlyginumas	ABC contingency
ABC užrašymas, ABC registracija	ABC recording
pastipros veiksmingumo silpninimo operacija	abolishing operation (AO)
tikslumas (matavimo)	accuracy (of measurement)
išmokimas	acquisition
išmokimo fazė	acquisition phase
pakaitinis elgesys	adjunctive behavior (also called schedule induced behavior)
su atsaku nederinamas pastiprinimas	adventitious reinforcement
besikaitaliojančių procedūrų schema	alternating treatments design
analitinė (taikomosios elgesio analizės dimensija)	analytic (dimension of ABA)
nevidencinis stebėjimas	anecdotal observation
1. antecedentas; 2. pirmiau einantis	antecedent
antecedento kontrolė	antecedent control
antecedento intervencija	antecedent intervention
1. antecedento stimulus; 2. pirmiau einantis stimulus	antecedent stimulus
patrauklus stimulus	appetitive stimulus
taikomoji (TEA dimensija)	applied (dimension of ABA)
taikomoji elgesio analizė (TEA)	applied behavior analysis (ABA)
sutartinis sąryšinis atsakas	arbitrarily applicable relational responding
sutartinis sulyginimas	arbitrary matching
sutartinė stimulų klasė	arbitrary stimulus class
asociacinis mokymas	associative learning
susijusi galia	associative strength
dėmesio palaikomas elgesys	attention-maintained behavior
klausytojai	audience
autoklitas	autoclitic
autoklitinė sistema	autoclitic frame
automatinis baudiklis	automatic punisher
automatinė nuobauda	automatic punishment
automatinis pastiprinimas	automatic reinforcement
automatinė pastipra	automatic reinforcer
savaiminė asociacija (susidaranti mokantis)	autoshaping
nemaloni kontrolė	aversive control
nemalonus priešpriešinis sąlygojimas	aversive counterconditioning
nemalonus stimulus	aversive stimulus
vengimas	avoidance
B-A-B schema	B-A-B design
atsarginė pastipra	backup reinforcer
atgalinis elgsenos struktūrinimas	backward chaining
atgalinis sąlygojimas	backward conditioning
baziniai rodikliai	base rates
bazinė linija	baseline
bazinės linijos logika	baseline logic

Lithuanian

English

elgesys	behavior
elgesį keičiantis poveikis (motyvacinės operacijos)	behavior altering effect (of an MO)
elgesio analizė	behavior analysis
elgesio analitikas	behavior analyst
elgesio analitikų sertifikavimo taryba	behavior analyst certification board
elgesio įvertinimas	behavior assessment
elgesio grandinė	behavior chain
elgesio spąstai	behavior trap
elgesio (taikomosios elgesio analizės dimensija)	behavioral (dimension of ABA)
1. elgesio priklausomybė; 2. elgesio sąlyginumas	behavioral contingency
sutartis dėl elgesio	behavioral contract
elgesio kontrastas	behavioral contrast
elgesio apogėjus, elgesio viršūnė	behavioral cusp
elgesio trūkumai	behavioral deficit
elgesio ekologija	behavioral ecology
išsišokimas	behavioral excess
elgesio sklandumas	behavioral fluency
elgesio istorija	behavioral history
inercinio elgesio momentas	behavioral momentum
elgesio principai	behavioral principles
elgesio repertuaras	behavioral repertoire
elgesio įgūdžių mokymas	behavioral skills training
biheiviorizmas	behaviorism
tarpgrupinė tyrimo schema	between-groups design
blokavimas	blocking
tarybos sertifikuotas elgesio analitiko asistentas	board certified assistant behavior analyst
tarybos sertifikuotas elgesio analitikas	board certified behavior analyst
tarybos sertifikuotas elgesio analitikas mokslų daktaras	board certified behavior analyst-doctoral
elgesio proveržio pauzė	break and run
lūžio taškai	break points
gradavimas (matavimų)	calibration (of measurement)
perkėlimo įtaka (planuojant tyrimo sąlygas)	carry-over effects
celeracija	celeration
grandinė	chain
grandininis pastiprinimo režimas	chain schedule of reinforcement
elgsenos struktūrinimas (atskirų veiksmų jungimas į visumą)	chaining
pakeitimo užlaikymas	changeover delay (COD)
pakeitimo santykis	changeover ratio
pakeitimo atsakas	changeover response
kintamo kriterijaus schema	changing criterion design
pa(ši)rinkimas	choice
klasikinis sąlygojimas	classical conditioning
signaliniais ženklais grįstas mokymas	clicker training
uždaroji ekonomika	closed economy
kodavimas	codic
priverstinė kontrolė	coercive control
1. antrinis elgesys; 2. papildomas elgesys	collateral behavior
kombinatorinis sąryšingumas	combinatorial entailment

Lithuanian

English

palyginamasis stimulus	comparison stimulus
kompetencijų ugdymas	competency-based training
sudėtinė analizė	component analysis
sudėtinis režimas (pastiprinimo)	compound schedule (of reinforcement)
sudėtinis stimulus	compound stimulus
konceptuali elgesio analizė	conceptual analysis of behavior
konceptualiai sisteminė (taikomosios elgesio analizės dimensija)	conceptually systematic (dimension of ABA)
vienalaikis grandinės režimas	concurrent chain schedule
kartu veikiantys operantai	concurrent operants
vienalaikis režimas (pastiprinimo)	concurrent schedule (of reinforcement)
sąlyginė diskriminacija	conditional discrimination
sąlyginė tikimybė	conditional probability
sąlyginis nemalonus dirgiklis	conditioned aversive stimulus
sąlyginis emocinis atsakas	conditioned emotional response
sąlyginė veiksmingumo stiprinimo operacija	conditioned establishing operation
sąlyginė motyvacinė operacija	conditioned motivating operation (CMO)
sąlyginė neigiama pastipra	conditioned negative reinforcer
sąlyginė teigiama pastipra	conditioned positive reinforcer
sąlyginis baudiklis	conditioned punisher
sąlyginė nuobauda	conditioned punishment
sąlyginis refleksas	conditioned reflex
sąlyginis pastiprinimas	conditioned reinforcement
sąlyginė pastipra	conditioned reinforcer
sąlyginis atsakas	conditioned response (CR)
sąlyginis stimulus	conditioned stimulus (CS)
nekontroliuojamas kintamasis, pašalinis kintamasis	confounding variable
jungtinis režimas (pastiprinimo)	conjoint schedule (of reinforcement)
porinis pastiprinimas	conjugate reinforcement
konjunkcinis režimas (pastiprinimo)	conjunctive schedule (of reinforcement)
pasekmė	consequence
aplinkybių kontrolė, konteksto kontrolė	contextual control
gretimumas, artumas	contiguity
1. tikimybė; 2. priklausomybė; 3. sąlyginumas	contingency
sąlygojimo valdymas	contingency management
pastiprinimo sąsaja	contingency of reinforcement
sąsają nurodantis stimulus	contingency specifying stimulus
sąsajos nulemtas elgesys	contingency-shaped behavior
susietos pratybos	contingent exercise
susietas stebėjimas	contingent observation
ištisinis matavimas	continuous measurement
ištisinis stebėjimas	continuous observation
ištisinė registracija	continuous recording
ištisinis pastiprinimas	continuous reinforcement (CRF)
sukurtoji priklausomybė	contrived contingency
kontrolinė sąlyga	control condition
kontroliuojantysis stimulus	controlling stimulus
kontroliuojantysis kintamasis	controlling variable
suvestinė daugybinė kontrolė, konvergentinė daugybinė kontrolė	convergent multiple control

Lithuanian

teksto kopijavimas
korekcijos procedūra
atitiktis, panašumas, analogija (to, kas sakoma ir daroma)
1. skaičiavimas; 2. nustatytas skaičius
suskaičiuojamumas
priešpriešinis sąlygojimas (skirtingi refleksai veikiant tam pačiam dirgikliui)
priešpriešinė kontrolė
vidinis elgesys
SS – NS intervalas (tarpstimulinis intervalas)
kultūrinė atranka
atsakų ir reakcijų registravimo prietaisas
cikliškas kintamumas
duomenų rinkimas
duomenų pateikimas
duomenų trajektorija
duomenų taškas
uždelsta nuolaida
priklausomas grupinis sąlygojimas
1. priklausomas matas; 2. priklausomas kriterijus
priklausomas kintamasis
1. deprivacija, izoliacija; 2. atėmimas (laisvės, teisių)
išvestinis sąryšinis atsakas
išvestinis stimulų santykis
aprašomasis įvertinimas
diktanto rašymas
diferencijuota nuobauda
diferencijuotas pastiprinimas
diferencijuotas alternatyvaus elgesio pastiprinimas
diferencijuotas mažėjančio dažnio elgesio pastiprinimas
diferencijuotas dažnėjančio elgesio pastiprinimas
diferencijuotas nesuderinamo elgesio pastiprinimas
diferencijuotas retėjančio elgesio pastiprinimas
diferencijuotas kito elgesio pastiprinimas
elgesio dimensijos
tiesioginis mokymas
tiesioginis matavimas
tiesioginis stebėjimas
tiesioginė replikacija
neištisinis matavimas
mokymas atskirais bandymais
diskriminacinis vengimas
diskriminacinis operantas
diskriminacija
diskriminacijos rodiklis
diskriminacijos mokymas
diskriminacinė elgesio kontrolė
diskriminacinė funkcija
diskriminacinis stimulus

English

copying a text
correction procedure
correspondence (between saying and doing)
count
countability
counterconditioning
countercontrol
covert behavior
CS-US interval
cultural selection
cumulative record
cyclic variability
data collection
data display
data path
data point
delay discounting
dependent group contingency
dependent measure
dependent variable
deprivation
derived relational responding
derived stimulus relation
descriptive assessment
dictation-taking
differential punishment
differential reinforcement
differential reinforcement of alternative behavior (DRA)
differential reinforcement of diminishing rates of responding (DRD)
differential reinforcement of high rates of behavior (DRH)
differential reinforcement of incompatible behavior (DRI)
differential reinforcement of low rates of behavior (DRL)
differential reinforcement of other behavior (DRO)
dimensions of behavior
direct instruction
direct measurement
direct observation
direct replication
discontinuous measurement
discrete trial teaching (DTT)
discriminated avoidance
discriminated operant
discrimination
discrimination index
discrimination training
discriminative control of behavior
discriminative function
discriminative stimulus (SD)

Lithuanian

English

diskriminacinis nuobaudos stimulus	discriminative stimulus for punishment
slopinimo sutrikimas	disinhibition
išskaidytoji daugybinė kontrolė, divergentinė daugybinė kontrolė	divergent multiple control
dubliavimas	duplic
trukmės registracija	duration recording
echoika	echoic
ekologinis įvertinimas	ecological assessment
efektyvi, veiksminga (taikomosios elgesio analizės dimensija)	effective (dimension of ABA)
sukelti	elicit
sukeltasis elgesys	elicited behavior
reakciją sukeliantis stimulus	eliciting stimulus
staigusis santykis	emergent relation
demonstruoti	emit
natūralus elgesys, spontaniškas elgesys	emitted behavior
aplinka	environment
lygiavertė klasė	equivalence class
lygiavertis santykis	equivalence relation
klaidos pataisymas	error correction
beklaidis mokymas	errorless learning
išvengimo sąlygojimas	escape contingency
išvengimo palaikomas elgesys	escape-maintained behavior
stiprinamojo atsako metodas (sąlyginio pastiprinimo)	established-response method (for conditioned reinforcement)
veiksmingumo stiprinimo operacija (pastipros)	establishing operation (EO)
įvykių registracija	event recording
stiprinantis poveikis (motyvacinės operacijos)	evocative effect (of an MO)
sukelti	evoke
atskirties pertrauka	exclusionary time-out
eksperimentinė elgesio analizė (EEA)	experimental analysis of behavior (EAB)
eksperimentinė sąlyga	experimental condition
eksperimentinė kontrolė	experimental control
eksperimentinė schema	experimental design
aiškinamasis pramanas, aiškinamoji fikcija	explanatory fiction
išorinis pagrįstumas, išorinis validumas	external validity
gesimas	extinction
gesimo trūkis	extinction burst
gesimo gradientas	extinction gradient
gesimo sukeltas nepastovumas, gesimo sukeltas kintamumas	extinction induced variability
papildoma stimulus užuomina	extra-stimulus prompt
šalutinis kintamasis	extraneous variable
1. grįžtamasis ryšys; 2. atsakomoji reakcija	feedback
pirmos eilės sąlygojimas	first-order conditioning
fiksuotos trukmės pastiprinimo režimas	fixed duration (FD) schedule of reinforcement
fiksuoto intervalo pastiprinimo režimas	fixed interval (FI) schedule of reinforcement
fiksuotas intervalinis diferencijuotas elgesio nepasireiškimo pastiprinimas	fixed interval DRO (FI-DRO)
fiksuotas momentinis diferencijuotas elgesio nepasireiškimo pastiprinimas	fixed momentary DRO (FM-DRO)
fiksuotų kartų pastiprinimo režimas	fixed ratio (FR) schedule of reinforcement
fiksuoto laiko pastiprinimo režimas	fixed time (FT) schedule
formalus panašumas	formal similarity

Lithuanian	English
pirmeigis elgsenos struktūrinimas	forward chaining
spontaniškas atsakas, laisvas atsakas	free operant
dažnumas, pasikartojimas	frequency
intervalinis dažnumo registravimas	frequency within interval recording
visos sesijos diferencijuotas reto elgesio pastiprinimas	full-session DRL
elgesio funkcija	function of behavior
funkciją keičiantis poveikis	function-altering effect
funkcija grindžiama procedūra	function-based treatment
funkcinė analizė	functional analysis
funkcinis elgesio įvertinimas	functional behavior assessment
funkcinės komunikacijos mokymas	functional communication training
funkcinis atitikimas	functional equivalence
funkcinė nepriklausomybė (verbalinių operantų)	functional independence (of verbal operants)
funkcinė abipusė priklausomybė (verbalinių operantų)	functional interdependence (of verbal operants)
funkcinis santykis	functional relation
funkcinė atsako klasė	functional response class
bendrasis atvejo programavimas	general case programming
visuotinumumas, bendrumas (taikomosios elgesio analizės dimensija)	generality (dimension of ABA)
generalizacijos gradientas	generalization gradient
generalizacijos bandymas	generalization probe
generalizuota sąlyginė pastipra	generalized conditioned reinforcer
generalizuota imitacija	generalized imitation
generalizuotas proporcingumo dėsnis	generalized matching law
generatyvinis mokymas	generative learning
laipsniškas nukreipimas, laipsniškas orientavimas	graduated guidance
laipsniškas modeliavimas	graduated modeling
grafinis duomenų pateikimas	graphical display of data
grupinė priklausomybė	group contingency
įgalinimas	habilitation
įpročio apgrąža	habit reversal
1. pripratimas; 2. įpratimas	habituation
didelės tikimybės nurodymų seka	high probability (high-p) request sequence
aukštesnės eilės sąlygojimas	higher-order conditioning
sutapdinimas	identity matching
(pa)mėgdžiojimas, imitavimas, imitacija	imitation
imitacijos mokymas	imitation training
impulsyvumas	impulsivity
negrynasis mandas	impure mand
negrynasis taktas	impure tact
atsitiktinis mokymas	incidental teaching
priverstinė pertrauka neatskiriant nuo kitų	inclusionary timeout
nesuderinamas elgesys	incompatible behavior
nepriklausomas grupinis sąlygojimas	independent group contingency
nepriklausomas kintamasis	independent variable
netiesioginis funkcinis įvertinimas	indirect functional assessment
netiesioginis matavimas	indirect measurement
nediskriminuojamoji priklausomybė	indiscriminable contingency
sukėlimas	induction

Lithuanian

English

slopinimo sąlygojimas	inhibitory conditioning
kontroliuojamasis mokymas	instructional control
intensyvumas, stiprumas	intensity
vertintojų sprendimų patikimumas	inter-rater reliability
laiko tarpas tarp pastiprinimų	inter-reinforcement interval (IRI)
laiko tarpas tarp atsakų	inter-response time (IRT)
laiko tarpas tarp bandymų	inter-trial interval (ITI)
abipusės priklausomybės grupinis sąlygojimas	interdependent group contingency
abipusės priklausomybės režimas (pastiprinimo)	interdependent schedule (of reinforcement)
susietasis režimas (pastiprinimo)	interlocking schedule
nutrūkstantis pastiprinimas	intermittent reinforcement
stebėtojų tarpusavio sutarimas	interobserver agreement (IAO)
intervalinis registravimas	interval recording
intervalinis režimas (pastiprinimo)	interval schedule (of reinforcement)
intervencija	intervention
1. intraverbalizacija; 2. intraverbalinis operantas	intraverbal
negrįžtamumas	irreversibility
jungtinė stimulų kontrolė	joint stimulus control
uždelsto pastiprinimo režimas	lag reinforcement schedule
latencija	latency
poveikio dėsnis	law of effect
išmoktas bejėgiškumas	learned helplessness
mažiausiai suvaržančios procedūros modelis	least restrictive treatment model
<small>1. užuomina nuo mažiausios iki didžiausios; 2. pagalba nuo mažiausios iki didžiausios</small>	least-to-most prompting
1. lygis, lygmuo; 2. pakopa	level
nustatytos trukmės pastipros užlaikymas	limited hold
klausytojas	listener
1. dydis; 2. svarba, reikšmingumas	magnitude
išlaikymas (elgesio pokyčio)	maintenance (of behavior change)
mandas	mand
meistriškumo kriterijus	mastery criterion
atitikties dėsnis, proporcingumo dėsnis	matching law
sutapdinimas su pavyzdžiu	matching-to-sample
mentalizmas	mentalism
metapriklausomybė	metacontingency
metodologinis biheiviorizmas	methodological behaviorism
mišrusis režimas (pastiprinimo)	mixed schedule (of reinforcement)
modeliavimas	modeling
molinė analizė	molar analysis
molekulinė analizė	molecular analysis
momentinis diferencijuotas elgesio nepasireiškimo pastiprinimas	momentary DRO
momentinis laiko fiksavimas	momentary time sampling
<small>1. užuomina nuo didžiausios iki mažiausios; 2. pagalba nuo didžiausios iki mažiausios</small>	most-to-least prompting
motyvacinė operacija (MO)	motivating operation (MO)
daugiaelementė schema	multi-element design
kartotinė bazinė elgesių linija	multiple baseline across behaviors
kartotinė bazinė situacijų linija	multiple baseline across settings
kartotinė bazinė dalyvių linija	multiple baseline across subjects

Lithuanian

English

kartotinės bazinės linijos schema	multiple baseline design
daugybinė kontrolė	multiple control
mokymas su daug pavyzdžių	multiple exemplar training
kartotinių bandymų schema	multiple probe design
daugialypis režimas (pastiprinimo)	multiple schedule (of reinforcement)
įvairių stimulų pirmenybės įvertinimas	multiple stimulus preference assessment
įvairių procedūrų interferencija	multiple treatment interference
įvairių stimulų pirmenybės įvertinimas be gražinimo	multiple-stimulus without replacement preference assessment
1. abipusė veikmė; 2. abipusis sąryšingumas	mutual entailment
įvardijimas	naming
natūralus sąlyginumas	natural contingency
natūrali aplinka	natural environment
natūralus stebėjimas	naturalistic observation
neigiamas baudiklis	negative punisher
neigiama nuobauda	negative punishment
neigiamas pastiprinimas	negative reinforcement
neigiama pastipra	negative reinforcer
neutralus stimulus	neutral stimulus
naujo atsako metodas (sąlyginio pastiprinimo)	new-response method (for conditioned reinforcement)
nesutartinis sąryšinis atsakas	non-arbitrarily applicable relational responding
nesąlygotas pastiprinimas	noncontingent reinforcement (NCR)
nediskriminuojamasis vengimas	nondiscriminated avoidance
stebėjimo periodas	observation period
stebėjimo duomenys	observational data
stebimasis mokymasis	observational learning
stebėjimo poslinkis	observer drift
stebėjimo atsakas	observing response
sąlygojimas praleidžiant pastiprą	omission contingency
ontogenetinis sąlygojimas	ontogenetic contingency
atviroji ekonomika	open economy
1. operantas, aplinką veikiantis organizmo veiksmas; 2. operantinis, išmoktinis	operant
operantinis elgesys	operant behavior
operantinė kamera, operantinė dėžė	operant chamber
operantinė klasė	operant class
operantinis sąlygojimas	operant conditioning
operantinis gesimas	operant extinction
operantinis kintamumas	operant variability
operacinė apibrėžtis	operational definition
orientacinė reakcija, orientacinis refleksas	orienting response
papildoma korekcija	over-correction
nustelbimas	over-shadowing
stimulų porų pirmenybės įvertinimas	paired-stimulus preference assessment
parametrinė analizė	parametric analysis
dalinio intervalo registravimas	partial-interval recording
klasikinis sąlygojimas	pavlovian conditioning
kulminacinis poslinkis	peak shift
padarinių registravimas	permanent product recording
personalizuota mokymo sistema	personalized system of instruction (PSI)

Lithuanian	English
fazių kaitos linijos	phase change lines
fenotipas	phenotype
filogenetinė priklausomybė, filogenetinis sąlygojimas	phylogenetic contingency
tikslus nurodymas	pinpointing
pamatinis elgesys	pivotal behavior
suplanuotas ignoravimas	planned ignoring
visiška atitiktis	point-to-point correspondence
teigiama praktika	positive practice
teigiamas baudiklis	positive punisher
teigiama nuobauda	positive punishment
teigiamas pastiprinimas	positive reinforcement
teigiama pastipra	positive reinforcer
pauzė po pastiprinimo	post-reinforcement pause (prp)
tikslusis mokymas	precision teaching
ankstesnis elgesys	precurrent behavior
signalinis elgesys	precursor behavior
Premako principas	Premack principle
elgesio principai	principles of behavior
vidinis elgesys	private behavior
privatūs įvykiai	private events
bandymas	probe
procedūrinis vientisumas, procedūrinis integralumas	procedural integrity
programuojamasis mokymas	programmed instruction
bendrųjų stimulų programavimas	programming common stimuli
progresuojantis režimas (pastiprinimo)	progressive schedule (of reinforcement)
progresuojantis intervalinis režimas	progressive-interval schedule
progresuojantis santykio režimas	progressive-ratio schedule
progresuojantis laiko režimas	progressive-time schedule
1. užuomina; 2. pagalba	prompt
1. užuominos užlaikymas; 2. pagalbos užlaikymas	prompt delay
1. priklausomybė nuo užuominų; 2. priklausomybė nuo pagalbos	prompt dependency
1. užuominų mažinimas; 2. pagalbos mažinimas	prompt fading
viešas elgesys	public behavior
bausti	punish
baudiklis	punisher
nuobauda	punishment
grynieji mandai	pure mands
grynieji taktai	pure tacts
radikalusis biheiviorizmas	radical behaviorism
atsitiktinis intervalinis režimas (pastiprinimo)	random-interval schedule (of reinforcement)
atsitiktinis santykio režimas (pastiprinimo)	random-ratio schedule (of reinforcement)
atsako dažnis	rate of responding
santykio eiga	ratio run
santykio režimas	ratio schedule
santykio iššėsimas	ratio strain
reaktyvumas	reactivity
refleksinis elgesys, nevalingas elgesys	reflexive behavior
refleksyvi sąlyginė motyvacinė operacija	reflexive conditioned motivating operation (CMO-R)

Lithuanian	English
refleksyvus santykis	reflexive relation
refleksyvumas	reflexivity
registruotas elgesio technikas	registered behavior technician
pastiprinti	reinforce
pastiprinimas	reinforcement
pastipra	reinforcer
pastipros įvertinimas	reinforcer assessment
atkūrimas, atitaisymas, (su)grąžinimas	reinstatement
sąryšinė diskriminacija	relational discrimination
sąryšinės sistemos teorija	relational frame theory (RFT)
sąryšinis operantas	relational operant
sąryšinis atsakas	relational responding
santykinė stimulų kontrolė	relative stimulus control
elgesio taisyklės tinkamumas	relevance of behavior rule
patikimumas (matavimų)	reliability (of measurement)
pakartojamumas	repeatability
kartotinis matavimas	repeated measurement
atsparumas pokyčiui	resistance to change
atsparumas gesimui	resistance to extinction
respondentinis elgesys	respondent behavior
refleksinis sąlygojimas, respondentinis sąlygojimas	respondent conditioning
respondentinis gesimas	respondent extinction
respondentinė – operantinė sąveika	respondent-operant interaction
atsakas	response
atsakų klasė	response class
atsako klasės hierarchija	response class hierarchy
atsako konkuravimas	response competition
atsako vertė	response cost
atsako deprivacija	response deprivation
atsako diferenciacija	response differentiation
atsako pastangos	response effort
atsako generalizacija	response generalization
atsako indukcija	response induction
1. atsako užuomina; 2. atsako pagalba	response prompt
atsako topografija	response topography
nepriklausomas nuo atsako režimas	response-independent schedule
ribotas operantas	restricted operant
atgijimas	resurgence
atvirkštinė fazė	reversal phase
taisyklėmis valdomas elgesys	rule-governed behavior
pavyzdinis stimulus	sample stimulus
griovelis	scallop
režimo kontrolė	schedule control
pastiprinimo režimo sukeltas elgesys	schedule induced behavior
pastiprinimo režimas	schedule of reinforcement
pastiprinimo retinimas	schedule thinning
antros eilės sąlygojimas	second-order conditioning
antros eilės režimas	second-order schedule

Lithuanian

English

atranka pagal pasekmes	selection by consequences
savitvarda, savikontrolė	self-control
savivada	self-management
savistaba	self-monitoring
tęsinys	sequelic
aplinkos įvykis	setting event
formavimas	shaping
paprastoji diskriminacija	simple discrimination
vienalaikė diskriminacija	simultaneous discrimination
eksperimento su vienu tiriamuoju schema	single-subject design
socialinis sąlyginumas (pastiprinimo)	social contingency (of reinforcement)
socialinė svarba	social significance
socialinis pagrįstumas, socialinis validumas	social validity
diferencijuotas elgesio nepasireiškimo iki tam tikro momento pastiprinimas	spaced-responding DRL
kalbėtojas	speaker
atsinaujinimas	spontaneous recovery
1. stabilumas, pastovumas; 2. tvirtumas, patvarumas	stability
standartinis celeracijos grafikas	standard celeration chart
nekintama būseną	steady-state
stimulas	stimulus
stimulų klasė	stimulus class
stimulų kontrolė	stimulus control
delta stimulus	stimulus delta (s-delta)
stimulo deprivacija	stimulus deprivation
stimulo diskriminacija	stimulus discrimination
stimulų lygiavertiškumas	stimulus equivalence
stimulo silpnėjimas	stimulus fading
stimulų apibendrinimas, stimulų generalizacija	stimulus generalization
padidėjęs stimulų selektyvumas	stimulus over-selectivity
stimulų pirmenybės įvertinimas	stimulus preference assessment
stimulo pagalba	stimulus prompt
stimulų santykis	stimulus relation
stimulų paryškimas	stimulus salience
stimulų persisotinimas	stimulus satiation
stimulų pakeitimas	stimulus substitution
stimulų poravimas	stimulus-stimulus pairing
laipsniškas artėjimas	successive approximations
laipsniška diskriminacija	successive discrimination
prietaringa elgsena	superstitious behavior
pakaitinė sąlyginė motyvacinė operacija	surrogate conditioned motivating operation (CMO-S)
simetrinis ryšys, simetrinis santykis	symmetrical relation
simetrija	symmetry
sisteminis replikavimas	systematic replication
taktas	tact
tandeminis režimas (pastiprinimo)	tandem schedule (of reinforcement)
tikslinis elgesys	target behavior
užduoties analizė	task analysis
mokymas su pakankamu kiekiu pavyzdžių	teaching sufficient exemplars

Lithuanian

English

technologiška (taikomosios elgesio analizės dimensija)	technological (dimension of ABA)
trukmė	temporal extent
trukmės santykis	temporal relation
galutinis elgesys	terminal behavior
tekstinis	textual
trinarė priklausomybė	three-term contingency
laiko imties registravimas	time sample recording
laiko režimas	time schedule
reguliarių matavimų analizė	time series analysis
teigiamo pastiprinimo pertrauka	time-out from positive reinforcement
žetonų sistema	token economy
topografinė atsakų klasė	topographical response class
topografija	topography (of behavior)
visos užduoties pateikimas	total task presentation
transkripcija	transcription
stimulų kontrolės perkėlimas	transfer of stimulus control
stimulų funkcijos transformacija	transformation of (stimulus) function(s)
tranzityvinė sąlyginė motyvacinė operacija	transitive conditioned motivating operation (CMO-T)
tranzityvinis santykis	transitive relation
tranzityvumas	transitivity
procedūros priimtinumai	treatment acceptability
procedūros pasikartojimas	treatment relapse
kryptis, linkmė, tendencija (matavimuose)	trend
bandymas, mėginimas	trial
bandymai iki kriterijaus pasiekimo	trials to criterion
nesąlyginė motyvacinė operacija	unconditioned motivating operation (UMO)
nesąlyginis baudiklis	unconditioned punisher
nesąlyginė nuobauda	unconditioned punishment
nesąlyginis refleksas	unconditioned reflex
nesąlyginis pastiprinimas	unconditioned reinforcement
nesąlyginė pastipra	unconditioned reinforcer
nesąlyginis atsakas	unconditioned response (UR)
nesąlyginis stimulus	unconditioned stimulus (US)
analizės vienetas	unit of analysis
matavimo vienetas	unit of measurement
vertę keičiantis poveikis (motyvacinės operacijos)	value-altering effect (of an MO)
kintamumas, nepastovumas	variability
kintamos trukmės pastiprinimo režimas	variable duration (VD) schedule of reinforcement
kintamo intervalo pastiprinimo režimas	variable interval (VI) schedule of reinforcement
kintamo intervalo diferencijuotas kito elgesio pastiprinimas	variable interval DRO
kintamas trumpalaikis diferencijuotas kito elgesio pastiprinimas	variable momentary DRO
kintamo santykio režimas	variable ratio (VR) schedule of reinforcement
kintamo laiko pastiprinimo režimas	variable time (VT) schedule of reinforcement
verbalinis elgesys	verbal behavior
verbalinė bendruomenė	verbal community
verbalinis operantas	verbal operant
patikrinta kursų seka	verified course sequence
stebimasis mokymasis	vicarious learning

Lithuanian

vaizdo modeliavimas
vizualinis tikrinimas
vokalinis verbalinis elgesys
įspėjantis signalas
viso intervalo diferencijuotas kito elgesio pastiprinimas
viso intervalo registravimas
nutraukimo schema
stimulo užuomina
kartotinių matavimų planas (eksperimento)
sujungtoji priklausomybė
sujungtasis režimas

English

video modelling
visual inspection
vocal verbal behavior
warning signal
whole-interval DRO
whole-interval recording
withdrawal/reversal design
within-stimulus prompt
within-subject design
yoked contingency
yoked schedule